

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยเชิงพหุระดับที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษา
สู่ความเป็นเลิศ ของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ มี
วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศศึกษาปัจจัยระดับนักเรียน
ปัจจัยระดับห้องเรียน และปัจจัยระดับ โรงเรียน และสร้างรูปแบบความสัมพันธ์แบบพหุระดับ
ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) ผู้วิจัยได้
กำหนดวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนในการวิจัยผู้วิจัย แบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนากรอบแนวคิดการวิจัย

วัตถุประสงค์ เพื่อสร้างกรอบแนวคิดของการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของ
โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ วิธีดำเนินการมีการดำเนินการ
5 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหาในการวิจัยและกรอบแนวคิดการวิจัย

ขั้นที่ 2 ยกร่างรูปแบบการวิจัยเบื้องต้น

ขั้นที่ 3 ตรวจสอบและกำหนดค่าต่าง ๆ ของรูปแบบ

ขั้นที่ 4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบวิเคราะห์เอกสาร มีลักษณะเป็นแบบวิเคราะห์เอกสารที่สร้างขึ้น เพื่อ
วิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ตามกรอบความคิดในการวิจัย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม
และแบบวัดที่ใช้วัดตัวแปรที่ศึกษาวิจัยทั้งหมด มีดังนี้

ฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา แบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูล ภูมิการศึกษา ขนาดของ โรงเรียนและ
ประสบการณ์ทางการบริหาร

ตอนที่ 2 ปัจจัยระดับโรงเรียน ประกอบด้วย

1. วิสัยทัศน์ของผู้บริหาร
2. พฤติกรรมการบริหาร
3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร
4. พฤติกรรมการบริหารการเปลี่ยนแปลง
5. วัฒนธรรมโรงเรียน

ฉบับที่ 2 เป็นแบบสอบถามสำหรับครู แบ่งเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูล วุฒิการศึกษาของครู ประสบการณ์การสอนของครู

ตอนที่ 2 ปัจจัยระดับห้องเรียน ประกอบด้วย

1. พฤติกรรมการสอนของครู
2. คุณภาพการสอนของครู
3. ความพึงพอใจในการสอนของครู
4. การได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานของครู

ตอนที่ 3 การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ประกอบด้วย

1. ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์
2. ด้านการจัดองค์กร
3. ด้านการบริหารงานวิชาการ
4. ด้านการบริหารบุคคล
5. ด้านการบริหารงบประมาณ
6. ด้านการบริหารทั่วไป
7. ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

ฉบับที่ 3 เป็นแบบสอบถามนักเรียน แบ่งเป็น 5 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ปัจจัยระดับนักเรียน ประกอบด้วย

1. พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน
2. เจตคติต่อการเรียน
3. ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว
4. พฤติกรรมด้านสังคมกับกลุ่มเพื่อน

ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) มีตัวเลือก

5 ตัวเลือก คือ การรับรู้ในระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ดังนี้

มากที่สุด	ให้	5	คะแนน
มาก	ให้	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

ขั้นที่ 5 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามฉบับร่างขึ้นมาตามกรอบแนวคิดการวิจัยที่ได้จากการสรุปผลการเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อปรึกษาขอคำแนะนำ

2. แต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ เพื่อการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัยด้าน

ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยส่งให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้แก่

1) ศ.ดร.ธีระ รุญเจริญ อาจารย์มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล 2) รศ.ดร.ประยูร อาษานาม อาจารย์มหาวิทยาลัยขอนแก่น 3) ดร.มนูญ ศิวรมณ์ อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4) ดร.ศิริกุล นามศิริ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากองแก้ว เขต 1 และ 5) ดร.บรรจบ บุญจันทร์ อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาตรวจสอบความถูกต้องด้านโครงสร้างเนื้อหา และภาษาที่ใช้ให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ว่าข้อคำถามแต่ละข้อสร้างได้สอดคล้องกับเนื้อหาหรือไม่ โดยใช้เกณฑ์การประเมิน ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบสอบถามวัดเนื้อหา/จุดประสงค์ข้อนั้น

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าแบบสอบถามวัดเนื้อหา/จุดประสงค์ข้อนั้น

-1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบสอบถามไม่วัดเนื้อหา/จุดประสงค์ข้อนั้น

นำผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ คำนวณหาค่าความเที่ยง ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 1.00 ซึ่งถือว่าเป็นคำถามที่ใช้ได้ และปรับปรุงแก้ไข จัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับใหม่

3. ปรับปรุงแก้ไข เครื่องมือตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

4. ทดลองเครื่องมือ

นำแบบสอบถามที่ได้รับความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญไปปรับแก้ตามความเหมาะสมแล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มที่มีลักษณะเหมือนกับกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 จำนวน 30 โรงเรียน แล้วนำไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach ด้านการบริหารสู่ความเป็นเลิศ ด้านปัจจัยระดับโรงเรียน ด้านปัจจัยระดับห้องเรียน และด้านปัจจัยระดับนักเรียน มีค่าเท่ากับ .9827, .9794, .9857 และ .9595 ตามลำดับ

ระยะที่ 2 ตรวจสอบด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์

ขั้นที่ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้าครูวิชาการ และประธานนักเรียน ที่จัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1-3 จำนวน 724 โรงเรียน
2. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้าครูวิชาการ และประธานนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ ยกเว้นโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์และโรงเรียนการศึกษาพิเศษ ปีการศึกษา 2555 และมีจำนวน 724 โรงเรียน จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 1 เขต 2 และเขต 3 ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้าครูวิชาการ และประธานนักเรียนการเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Sampling) ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากตารางของ R.V. Krejcie และ D.W. Morgan (ประยูร อษานาน, 2544 : 167) จำนวน โรงเรียน 724 โรงเรียน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 254 โรงเรียน และกำหนดสัดส่วนในแต่ละเขตพื้นที่จากจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 254 โรงเรียนและรวบรวมรายชื่อโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดชัยภูมิเขต 1-3 ที่เปิดทำการสอน ในปีการศึกษา 2555 ของแต่ละเขตพื้นที่แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย โดยการจับสลากรายชื่อโรงเรียน โดยผู้ให้ข้อมูลคือผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้าครูวิชาการ และประธานนักเรียน โรงเรียนละ 3 คน รวม 762 คน เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (Informant) เนื่องจากเป็นผู้ที่ให้ข้อมูลได้ดีกว่าบุคคลอื่นในเรื่องที่ทำวิจัยโดยสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยวิธีจับสลากให้ได้จำนวนที่ครบตามสัดส่วนที่กำหนดไว้ (เชาว์ อินโย, 2543 : 108) โดยมีวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้การวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ประชากรคือผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้าครูวิชาการ และประธานนักเรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชัยภูมิ จำนวน โรงเรียนทั้งหมด 724 โรงเรียน

ขั้นที่ 2 กลุ่มตัวอย่างระดับโรงเรียน สุ่มตัวอย่างโรงเรียนของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาให้ได้ตามสัดส่วนที่กำหนด จำนวน 254 โรงเรียน โดยการสุ่มอย่างง่ายและเลือกผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนละ 1 คน รวม 254 คน

ขั้นที่ 3 การเลือกกลุ่มตัวอย่างระดับห้องเรียน สุ่มตัวอย่างห้องเรียนของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนละ 1 ห้อง โดยการสุ่มอย่างง่าย และเลือกหัวหน้าครูวิชาการ ห้องเรียนละ 1 คน จำนวน 254 คน

ขั้นที่ 4 การเลือกกลุ่มตัวอย่างระดับนักเรียน สุ่มตัวอย่างนักเรียนของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ห้องเรียนละ 1 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย และเลือก ประธานนักเรียน ห้องเรียนละ 1 คน จำนวน 254 คน รายละเอียดดังตารางที่ 3 ต่อไปนี้

ตารางที่ 3 ข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง

ที่	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	โรงเรียนประชากร	โรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง		
				ผู้บริหารสถานศึกษา	หัวหน้าครูวิชาการ	ประธานนักเรียน
1	ชัยภูมิ เขต 1	258	91	91	91	91
2	ชัยภูมิ เขต 2	268	94	94	94	94
3	ชัยภูมิ เขต 3	198	69	69	69	69
รวม		724	254	254	254	254

ขั้นที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำหนังสือติดต่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชัยภูมิ เขต 1-3 เพื่อขอความร่วมมือในการให้ข้อมูลการวิจัย
2. ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
3. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบประเมินผล

4. นำแบบประเมินผลมาวิเคราะห์ผลทางสถิติ

ขั้นที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาระดับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชัยภูมิ เขต 1-3 และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งวิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่ออธิบายปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชัยภูมิ เขต 1-3 และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งครอบคลุมตัวแปรอิสระ 3 ระดับ ได้แก่ ระดับโรงเรียน ระดับห้องเรียนและระดับนักเรียน ซึ่งผู้วิจัยทำการวิเคราะห์โดยการหาความถี่ ค่าร้อยละ การหาค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

3. แบบสอบถามเป็นการวิเคราะห์โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยผู้วิจัยกำหนดค่าเฉลี่ยการแปลความหมายเป็น 5 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535 : 22-24)

ค่าเฉลี่ย	4.51-5.50	หมายถึง	มีระดับสูงมาก
ค่าเฉลี่ย	3.51-4.50	หมายถึง	มีระดับสูง
ค่าเฉลี่ย	2.51-3.50	หมายถึง	มีระดับสูงระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51-2.50	หมายถึง	มีระดับต่ำ
ค่าเฉลี่ย	1.00-1.50	หมายถึง	มีระดับต่ำมาก

4. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชัยภูมิ เขต 1-3 และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและเพื่อสร้าง โมเดลการวิเคราะห์พหุระดับ ผู้วิจัยวิเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์พหุระดับของการวิเคราะห์ถดถอย (Multilevel Regression Analysis) กรณี 3 ระดับ ได้แก่ ระดับโรงเรียน ระดับห้องเรียน และระดับนักเรียน ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป HLM